

خزینہ اوراق

نمبر
۱۹

جمعہ ایرتسی
تاریخ تائیس
۱ مایس سنہ ۱۲۹۷

عمومیتی اعتباریله فنونه دائر رساله ادبیه در

آیده درت کره اوله رق جمعہ ایرتسی کونلری چیقار

صبحی پاشا حضر تلرینک لایحه سندن مابعد

شوکتلو پادشاهم ممالک شاهانه کز یک واسع اولوب سهولتله
زراعت و جبالده صناعتهک تمیسه سنی موجب اوله جق اسباب
سریمه نیک استحصالیله تزیید واردات ایدرک خزینہ شاهانه کزی
اعماره بر دقیقه فوت فرصت اولنماق ایچون برنجی درجه ده
اناطولی محصولاتیک نقلیچون نهرلرک تطهیرینه و یوللرک سرعت
اعمالنه احتیاج بر کمال اولمغله بونک ایچون اوروپادن اون
ملیون التون راده سنده بر استقراض عقد اولنوب اعمالی
میری به عائد اولان اینیه و ساتریمه صرف ایچون آتیده بیان
اولنه جق صورتله واسطه استعمال اوله جق بر جمعیتک ید
امانتسده بولنسی ایجاب ایدر اهالی به عائد اولان اعمالات
تراییده یوللو نظام نامده سنده بیان اولندیغی اوزره سنه ده یوزده
درت کشینک امکیلله یوللری یایمق یک چوق زمانلره محتاج
اولمغله و اهالینک اقداریله خزینتهک مکلف اولندیغی بونجه
مصارفک تأدیه سی بویله تدریجی بر حال ایله قابل اولیوب
کیندیکجه بر بار ثقیل التمه کیریله جکندن اشبو سهل الحصول

اولان قائدهی برآن اول استحصال ایچون اناطولیده و عربستانده
 اهانیزک قسم اعظمی اهل زراعت اولمغله سمنده اوج درت
 ای مقداری زراعت و حصاد ایله مشغول اولوب سائر وقتلرده
 عطالت حالنده بولورلر اشبو عطالت زمانلرنده اهالی
 بولرک اعمالی و نهرلرک تطهیری و قابل التصاق اولنلرک
 برلشدرلمسی و کولرک تصفیه سی خدمتلیینه کندو قائده لریچون
 پدرک اولادینی تحصیله اجبار ایتدیکی قیلدن اوله رق جبری
 بر صورتده سوق اولوب بولردن تدارک اقواته مقتدر اولیانلره
 مدت استخداملرنده میری انبارلردن قاتق و یاخود صندوقلردن
 بدل ویرلمسی و میری به عائد اولان اعماللارک بلا افاتنه وقت حیر
 فعله کتیرلمسی و نهر آقل اشیا سهولتلی و اهون مصرفله اوله -
 جغندن بعض مواقعده نهرلرک تطهیریه قایق سیرینه مستعد
 اولسنه همت اولندیغی حالده یالکز کویلردن نهره کوچک بولرک
 اعمالی ایجاب ایده جکندن بو خصوصه زیاده اعتنا اولنق فرض
 مثابه سنده در انجق بزده صو و یول مهندسلی بولغدیغندن
 شمذیلک اوروپادن مجرب و ماهر صو و یول مهندسلینک
 جلیله همان بو ایشلرده استخداملرنده فوت وقت
 اولنمیوب بونکله برابر اولدقجه حاضرلش و هندسه اوقومش
 شاگردانن هندسناک بویکی قرعی یعنی صو و یول مهندسلیکی
 تحصیل ایچون بر مکتب اچلیدر زعم عاجزانده کوره بزم
 سریع الحصول اولان ثروتیز زراعتک تزییدی اولوب
 بونک دخی حصولی مطلقا اسباب نقلیه نک استحصالیه و بوده
 بولر و نهرلرک اعمال و تطهیریه اوله جغندن و اناطولی و روم
 ایلبده دکره آقر نیجه نهرلر اولوب همت و اقدام ایله آزوقته

قایق بوزه جک حاله کتورمک قابلدن بوندن بشقه اشبو اقلیمده
خیلی کوللر پیدا اولوب کوندن کونه بیومکده و تعفناق هوا
بوزوب صحت اهالی به طوقندیغندن ماعدانیجه اراضیی منبته بی
تعطیل ایتمکده در بوکوللرک دخی تصفیه سنک اجرامی از مصرفله
حاصل اوله جنی بانجریه معلوم اولان حالاندنر روم ایلی
اقلیمی قره دکز و بوغاز و مرمره واق دکز و وندیک کورفری و طونه
نهریله محاط اولوب دروننده برخیلی نهرلر جریان ایتمکده و دکزک
اک اوزاق محلی یکریمی درت ساعتدن زیاده اولدیغندن صولرینک
ویوللرینک تطهیر و اعمالی چوق مصرفه محتاج دکلدنر .

سوریه و عراق ولایتلری اراضیسنک قوه انباتیه سی و عاصی ایله
فرائک اراضی بی صولیوب و محصولی طاشیمغه اولان قابلیتی
محتاج بیان اولیوب و بویکی اقلیمک اوله لری جسیم و طاغلق
محللری آز اولدیغندن پورالده طرق و معابر و تطهیر اتمار روم
ایاندن آز مصرفله اوله جفنده دخی اشتباه یوقدر .

برالشام و حلب و عراق پیشده و شرقا جبال شمر و نجد
حدودینه و ارنجه ارابده بولنان واسع و منبت صحرالده مترده
اولان برقاق مایون عرباندن دولت علیه کز برشی استفاده ایده .
مدیکی شویله طورسون بعضا بلاد معموره به اولان تسلطلرندن
خیلیجه مضرتلر کوریلور .

بونلردن نیچون استفاده اولنسون و نیچون مضرت کورلسون
برکره نظر امعان و احاله اذعان ایله بو مسئله موقع بحث و مذا
کره به قونلشمیدر .

عبد عاجز کزک ظن قاصرانه مه کوره هیچ بروقتنده عربک
اسباب قهر و تدبیرندن بشقه مرکز اداره ده بر فکر جولان ایتماشدر

و بونلہ هیچ بروقتہ یار اولورلر نظریلہ باقیماشدر .
 عربلر وحشی دکلدر انجق یزدن متوحش و متفر اولملرلدر
 عجباً بو عربلر اول عربلرک اولادی دکلدرک بر قوملق بادیندن
 ظهور ایدوب غرباً بحر محیط و شرقاً حدود چین و شمالاً پای
 تخت سلطنتلری اولان قسطنطنینہ دک فتح بلاد ایدوب استیلا
 ایتدکلری بلاده دیانت اسلامینک ووجباتی اولان اخلاق مرضیہ یی
 و معارف و فضائل مدنیتی و اکثر ممالک لسان عذب البیان عربی یی
 کوتوردیلر و اوچیوز ملیون قدر خاق سلسلہ الذهب اخوته
 و کلمہ واحده یی باغلدیلر شوکتلو پادشاهم امور مالیہنک اصلاحی
 صدندنه عربدن بحث ایتک استطراد دکلدر ینسه اوصددک
 داخلندنه در چونکه قلمر و حکومت پادشاهیلرنده عربی تکلم ایدن
 تبعہ شاهانہ کز تونس و طرابلس و مصر و برشام و حلب و عراق
 و نجد و حجاز و یمن اہالیسی اولوب تقریباً یکرمی درت ملیون
 مسلمان اہالیدر بونلر عدالت سلطنت سنہ کزدن رشف ماء عذب
 انسیت ایتدکلرنده خزینہنک وارداتی پک چوق ترقی ایدہجکی
 مثلاًو قوہ عسکریہ برمثلی قدر ترقی ایدہجکی اثباتہ حاجت
 کورہمام بونلردن جزیرۃ العربہ و سوریه و عراق چوللرنده
 متردد و متوطن اولنلر اصل عرب و سائرزی مستعرب و متمدن
 اولانلردر ام و قبائل عربینک سلطنت سنہ کزه صمیمی و حقیقی
 ربطی اسبابی برلایمخہ مخصوصہ ایلہ عتبہ پادشاهیلرینہ آبروجہ
 عرض و بیان اولنور .

واردات خزینہنک تزیدینسہ باعث اولہ جق اسباب
 پک چوق ایسہده عاجلاً اتخاذ اولنہجق اساسلی مادہلر
 بونلردر .

خزینہ نك صحیح و سالم و عدله مقارن اولان وارداتندن
اك باشلیسی واردات عشریه ایسه ده تنظیمات خیریه تأسیسده
عقل و حکمت اوزرینه وضع اولمش اولان بر قاعده بی اداره
ملکیتدن غافل و سیاست مدنیده جاهل اولان وکلای دولت
اخلال ایتدیلر کویا عشر الملق مطلق اونده بر الملق دیمک اولد .
یغنه ذاهب اولد رق مقدا اراضینک قوه انباتیه سنه کوره
تخصیص اولنان اعشاری لغو ایدوب عموم اراضیدن بر سیاقده
اونده بر تحصیلنه قرار و یروب عظیم غفلت ایتدیلر .

کافه اراضینک قوه انباتیه سی بر سیاقده اولدیغندن عشرک
دخی بر سیاقده اولماسنی بداهه ایجاب ایدر سابقده پک قوتلی
اراضیدن نصف ودها اشاغیسندن ثلث وریع ودرجه درجه
تا عشره دك وپک ضعیف اراضیدن اون درته واون التیده
ویکرمیده بر الورلردی انجق اکثر اراضی قوتی خط متوسطده
بولدیغندن متوسطدن اونده بر اندیغنی جهته قاعده تغلیب
اوزرینه جمله سنه عشر تسمیه ایتدیلر زیرا بو صورتده بیت
المالك حقنی جایت عین عدالتدر اوپله فرض ایده ملک یوز
دوئم بر منبت تارلانیك اکین مصرفیله دیگر یوز دوئم بر ضعیف
تارلانیك اکین مصرفی بر سیاقده ایسه ده محصول بر راده ده
دکدر مثلاً یوز دوئم قوتلی تارلایه بر چفت حیوان قوللانیلوب
یوز کیله بغدای اکلیدی کی ضعیف بر تارلایه دخی عینی
بر چفت حیوان قوشیلوب یوز کیله بغدای زرع اولنور ایسه ده
قوتلی تارلا بره اون بش و یروب بیک بش یوز کیله محصول
ویرر ایمدی ایکیسندن بر سیاقده عشر الملق بیک بش یوز کیله دن
یوز الی کیله عشر چیقوب صاحبنه بیک اوچیوز الی کیله

ودیکرندن دخی بونک کبی اونده بر الیدیغزده اللی کیله
عشر چیقوب صاحبنه درتیوز اللی کیله قالور حالو که هرایکی
تارلانک صاحبلی بر سیاقده مصرف ایدوب بریسنه بیک اوچوز
اللی و دیکرینه درتیوز اللی کیله محصول قالوب بونده عدل
ومساوات اولمز ایکنجی تارلانک صاحبی مغدور اولور انک
ایچون قدما عشری اراضینک قوه انباتیه سنه کوره تحصیل
ایدرلردی دفتر شانه خاقانی قیودینه مراجعتده بو قولک صحتی
ثابت اولور و کتب فقیهده دخی عشر بمحشده عینی بو صورتله
یازلمشدر بو خطانک تحکیمه قطعاً فرمان شاهانه لری شرف
صادر اولدینی حالده ارباب فلاحت مظهر عدل وانصاف او-
لغله زراعتنه شوقلری تزیاید و محصولات ترقی ایدوب کثرت
اعشاردن خزینه مستفید و اهالی مملکت معمور اولور .

سبب ویرانی مملکت و باعث مضائقه خزینه دولت اولان
اسبابک بری دخی بو اعشارک احاله و الزامی صورتیدر بونده
جریان ایدن مفاسدک تفصیلی موجب صداع اولدیغندن فسادینی
و صورت اصلاحی عتبه پادشاهیلرینه مختصر بیان ایدیم اول
احاله اعشارده محیلهک اشتراکی ملتمزمله سبب جرأت اولوب
تحصیلده اهالی به اعتصاف ایدوب و اکثر خزینهدن التزام
ایدنلر بالنفس تعشیر ایتوب اوج درت الدن آلم صاتم اولدرق
اک صکره الانلر تعشیره کیدنجه خرمن موسمی کهرک وزمان شنا
کیرهرک محصولاتک بر چوغی کارلارده چوریوب تلف اولور
و اهالی شکایت ایتدیکه ملتمزملرک شریکی اولان محیله اورقا-
قلرینه مظاهرت ایدوب اهالینک حقوق ضایع و خزینه دولت
اهالیله برابر متضرر اولور و چوق دفعه ملتمزملر زیان دعوالری

آجوب شریکریک یاردمیه بدل التزامی تنزیل ایتدیرر .
 بونک اصلاحی اعشار نظامنده مساع اولدینی اوزره کفالت
 متسلله ایله اهالییه احاله و بعضا اهالی استیکافی ایدر و یا خود
 موقعه کوره خزینه تأمین اولنر ایسه امانت اداره ایتمکدر
 امینلر خیانت ایدرسه قانوناً جزاری اجرا اولنور .
 ممالک شاهانه کزده صنایعک ایلرولدیکنک اسباب طبیعیه سی
 بالاده بیان اولنمشدر قدیمدنبرو قلان بعض ساده وعادی
 صنایعک دخی انقراضه میلی اهل صنعت تکالیف شاقه اتنده
 قالمسندن ایجاب ایدوب تحریر املاک اداره چا کرانده اولد .
 یعنی مدته ظهوره کلان فضله واردات قارشولق اتخاذ او .
 لتهرق عتبه شاهانه کردن بالاستیدان تکالیفک اکثریسی عفو
 بیورلدینی جهته شام و حا و حصده و حلب و دیار بکرده قاش
 دستکاهلری خلیجه ترقی ایدوب اشغال درجه سنده بولنان
 صنایع نسجه حیات بولمش ایسده معمولاتک کافه سندن تکا .
 ایفک و حتی کمرک رسمتک کلیاً عفو و رفعی اشبو قدیم صنعتک
 کلیاً ترقیسته سبب اولدرق و ممالک شاهانه کزک منسوجاتی ذاتاً
 متین و نفیس اولدینی جهته ممالک شاهانه کزده و اوروپاده رواج
 بولدرق بر خیلی اقیچه نک داخل ممالکده قالدیجه و مبادله یه یاردم
 ایده بکنه اشتباه یوقدر بونده صورت ظاهرده واردات خزینه یه
 سنده بر قاج بیک کیسه اقیچه بر نقصان طریاتی کوریتورسده
 نفس الامرده پاره نک ممالکده قالمسینه خزینه دولت غائب ایده .
 چکنک بر قاج مثلی قزانور و طاغلق اولوب زراعتیه صالح
 اراضی آز بولنان محللر اهالیسی تحصیل صنعتیه میل ایدر روم
 ایلنده ارنودلق و اناطولیده کردستان اراضیسی اکثر طاغلق

وطاشلق اولوب زراعته صالح يرلى قلیل اولدیغندن بسلد .
 کیری کثیر المقدار قیونلرینک یوکنی چوراب وقایچه واحرام
 واکا بمائل اعمالده صرف ایده یورلر سده یوکنک اکثریسی
 خارجه ساتارلر . انجیق بو معمولاتک دخی تکالیفی
 ورسم کمرکی عفو اولندیفی حالده اوقه سنی سکر غروشه
 غروشه صاندقلری یوکی معمول اوله رق سکسان و بلکه
 ده زیاده صاتوب شمعی رایج اولان فیاته اله میوبده
 اورویاتک یوکن معمول متاعنی اشترا ایدنلر معمولات داخلیه نک
 استعمانه بالطبع میل ایده جکری حسابله ممالک شاهانه کرده
 نسج اولنان قایچه لک اوروباده کی شمعیکی رواجی تزايد ایدرک
 ممالکک غیر منبت اولان جهتلری دخی ضایعه معمول اوله جنی
 جای اشتباه اولماغله بوتکالیفکک دخی شمیدین لغوی خصوصی
 ثروت مملکته علاج عاجل قییلنددر .

ممالک شاهانه کزک معمولیته مانع اولان اسبابک بری دخی
 قره کرکلرنده اهالییه وقوعبولان ازعاج وشدت اولوب
 بعضیسنک صرندن غیر مستعملدر کزک ویرمک لازمدر دیدرک
 عباسی کبه سنی چیقارتدیروب صاحبی چلاق فرار ایتدیکنی
 قولکر کوزمله کوروب صاحبلینه رد ایتدردم بومقوله تکالیف
 بدع ومظالم نوعندن اولوب خزینة دولته صورت ظاهرده
 کورینن واردات عین مضرت ایسه ده بونی کوته بین اولان مال
 مأمورلری کورمزله بومظلمه نک رفع ولغوی سرعت عرانه بر
 سبب اوله جنی منبع حقایق اولان قلب شاهانه زینه خقی
 دکلددر .

رهین علم جهانشمول پادشاهانه لری اولدیفی اوزره جبایت

اموال خصوصی اعتنا و دقتی شایسته مهم و آغر بر ایش
اولدیغندن اهانیک اعطاسنه مجبور اولدیغی ویرکولرک نامنه
تکالیف دیغشدرکه اسم صحیحاً مسمایه مطابقدر زیر اهانلی
کلفتله بودینی ادا ایدر بونده قاعده حکمتی رعایتله حرکت
اولنمدیغی حالده اهانلییه موجب یأس وفتور و خزینة دولتیه
باعث زیان اولور شمیدیکی حالده جبایت اموالده استعمال
اولنان و سائط شدیدیه اهانلییه ازعاج و تحقیر بولنده اولوب
تضییقات و ازعاجاتدن تخلص کر بیان ایچون مغالطهده و یلان
سویلمکه و حیل دسایس ارتکابنه مجبور ایدرک معاذ الله فساد
اخلاقی نتیجه ویررکه بونک علاجی بولنقی قابل دکلدر .

بونده ایکی شی کوزتمک و اجبدر بریسی کیمسهده قدرتندن
خارج بر تکلیف النسه بر اقامتی ایکنجیسی جباییتی زمان یسر
و سهولته اجرا ایتمکدر .

سایه عمرانویة شاهانهکرده جریان ایتمکده اولان تحزیر
املاک لایقیله دوام ایدر ایسه برنجیسی تأمین ایدر ایکنجیسیسنه
کلنجیه قولکر روم ایلی تفتیش مأموریتسنده ایکن عینیه پادشا
هیلرندن استرحام و استیذان ایدرک ضبطیه نفراقی واسطه سیله
اولان جباییتی لغو ایدوب زیر تفتیش چاکرانه مده اولان ایالات
والویهده جبایت ایچون دفتر طومغه و تحصیل ایستدکلری اقچه
ایچون اهانلییه آبرو آبرو ترتیب اولنان مطبوع قویانلردن
مقبوض سندینی طولدرمغه مقتدر تحصیلدارلر نصب ایدوب
اهالی سلاحلی ضبطیه نیک و قتلی و قفس ازعاج و تضییقندن
قورتلدی بو صورتک جمیع ممالک شاهانه لرینسه تعمیمی مقرون
مساعده تاجداریلری اولدقده فوائد ماده و معنویه سی آز وقت

ایچنده جله نك تقدیر ونحسینه عرض دیدار ایده جکی امر
بدیدر .

امور مالیه نك اداره سی خیلی زماندنبرو نا اهل وضعفا
النده قالوب صدر اعظم لرك دلبسته اولدیغی کسانه توجیه
اولنوب امور مالیه صدر اعظم لرك دست تغلب و اداره سنده
قالمله مالیه ناظر لری صدر اعظم لرك عادتاً وکیلخجری مثابه .
سند قالدیغدن اصول اداره امواله منافق اولان امر لری
اصفا ایله خزینة دولت بوحاله گرفتار اولمشدر مقدا امور
مالیه نك اداره سی هیچ دكلسه یشه کبار وکلادن و اهل استقامتدن
برینه تفویض اولنوردی مرحوم نافذ پاشا و صفوقی پاشا
مالیه ناظر لری ایکن باب عالیدن خلاف اصول و یاخود مضر
بر امر صدور ایته بلاتردد رد ایدر لردی و هر صدر اعظم
استدییکی شیشی بونلره تکلیف ایتمکدن نحاشی ایدردی انلرك
زمانده امور مالیه من تسلط یغما کراندن مصون و محفوظ ایدی
هر نقدر بونلر دخی امور مالیه من حقیله اداره ایده جک معلو .
مات صاحب لری دكلسده انجق امین بر صندقکار کبی ایدیلر
چونکه بزه مالیه نظارتی جبايت و صرف اموالدن کنایه بر
مأموریشدر مالیه ناظر لری امین و صادق و مرعی الخاطر
اولدقدن بشقه اداره ملکیه و فن تخیمه اموالی بظنك شرطدر
سایه ملکیه برایه شاهانه کرده بوندن بویله اوقبالده مالیه ناظر لریده
یتشور اولیابده و هر حالده امر و فرمان و لطف و احسان شوکتلو
افندمن حضر تلیشکدر .